

Izhaja v Trstu vsak
= petek popoldne =
Uredništvo in upravnništvo
ulica Boschetto št. 5. II. nad.
= Telefon št. 1570 =

Delavski List

Posamezna številka
= 6 vin. =
Inserati po dogovoru.
Naročnina za celo leto
4.20 K., pol leta 2.10 K.,
četrť leta 1.05 K. - Ino-
zemstvo več poština.

Glasilo slovenskih socialistov na Primorskem.

Sovražniki naroda.

Po kraških trgih se zbirajo naši poslanci na zborovanja in razpravljajo o bedi prebivalstva. Debele solze pretakajo in pri sreju jim je baje ravno tako, kakor tistemu prodajalcu konjskega mesa, ki je tožil kako da mu je žal, da si njegovi gostje ne morejo privoščiti goveje pečenke.

Neprijetno je človeku pri sreju, ko vidi da plakajo nad mizerjo ljudstva, možje, ki sicer napenjajo vse sile, da se ohrani gospodarski sistem, ki je zakonski oče današnje bede in modernega suženjstva. — Ampak kaj naj zahtevamo še od naših zastopnikov? Mar se ne ponižajo dovelj, da spravijo ustne in jok in da jim iz objokanega očesa kane svitla solza v prazen želodec svojega ljudstva? «Kar je bilo v naših močeh smo vse naredili, bili smo pri temu in temu ministru, povedali smo mu to in ono, vlada je popolnoma na jasnem o vaših bednih razmerah in v parlamentu smo tudi govorili». Tako govore naši zastopniki in na obličju jim je čitati oprezno boječje vprašanje: «Kaj zahtevate še od nas?» — To in to bi še radi vedeli, gosp. poslanec? — «Bom šel k ministru!» — Pa kako je s podporo 140 tisoč kron? — «Bom šel k ministru». — Tako odgovarjajo na vprašanja svojih volilcev in potem nadaljujejo. «Kakor tedaj vidite smo dosegli marsičesa in še bomo dosegli, ako bomo složni in vstrajni. Za vse to pa zahteva vlada od nas, da glasujemo za zvišanje števila vojakov novincev, za zvišanje svote za vojaške potrebščine za zvišanje davka na sladkorju, za zvišanje davka na žganju, proti zahtevam za zboljšanje plače državnim in službencem, proti predlogu za zboljšanje plače železničarjem itd. Za vse to moramo glasovati, ako hočemo, da dobimo od vlade nekaj kar bo v korist tuk. prebivalstvu». Tako govore naši poslanci pred zbranim ljudstvom in se ne sramujejo «dokazovati» da bo imelo naše ljudstvo dobiček ako, bodo podpirali vlado v njenih proti ljudskih stremljenih.

Ironija vseh ironij!

Zborovanje konča, ljudstvo se zahvaljuje svojim zastopnikom za njihovo vstrajno delovanje v korist naroda in drugi dan objavlja narodno časopisje na dolgo in široko in z veliko reklamo govore teh ljudskih zastopnikov. Toda govori puste razmere ljudstva pri starem; beda nadaljuje svoje grozno delo, širi se od vasice do vasice, od trga do trga, od dežele do dežele naprej po vseh slovenskih pokrajinah, po Avstriji, po vsem svetu. Naši poslanci pa zahajajo med tem časom na posvetovanja k ministrom.

Grozna, krvava je ta zgodovina bede revnega ljudstva. Zgodovina ki se ponavlja vsako uro, vsak dan, vsako leto.

Šola in cerkev.

Češki napisal za „Nar. Obzor“ št. 17. 20 leto bivši duhovnik Ladislav Kante; prev. Dr. I. F.

VII.

Predvsem je pomen šole in pomen vzgoje nenavadno xrastel: ljudje potrebujejo danes več izobrazbe kakor splošne tako strokovne. Zato se ustanavlja več šol, nastajajo tudi nove vrste šol (posebno strokovne šole), uvaja se splošne in obvezan šolski pouk; istočasno raste pomen učiteljstva: potrebujemo, ne-le več učiteljev ali učitelji morejo biti tudi bolje izobraženi — ne zadostuje več kvalifikacija doslužnega korporala ali pa spretnega orglarja.

Današnja šola mora vzgajati za današnje življenje, t. j. mora v učencih vzgajati one lastnosti, ki jih bodo potrebovali v življenju. Ne more torej vzgajati k tlačanstvu in podložništvu, marveč k samostojnosti. — Predvsem k samostojnosti razuma. Dijak se mora v šoli navajati na to, da bi sam spoznaval stvari in je znal presojevati, dijak ne sme več samo zanašati se na

Goriškemu kmetu primanjkuje krme za živino, katero je prisiljen prodajati po najnižji ceni. Tudi breje blago prodaja po ravno isti ceni. Prisiljen je prodati deloma zato, da poskrbi sredstva za svoje življenje in deloma ker ne more rediti živine. Prodaja jo mesarjem. Ti vedo, da je kmet prisiljen prodati blago zato ga iskorišča kolikor bolj mogoče. «Če hočeš za to ceno kupim, drugače ne!» In kmet proda za tisto ceno, ki mu jo ponudi kupec. Človek bi mislil, da bodo mesarji prodajali meso bolj po ceni. Ne! Še draže ga. Imajo tako dvojni dobiček, prvega zato, ker kupijo blago po nižji ceni nego navadno in drugič zato, ker prodajajo meso še dražje. Na eni strani iskorišča malega kmeta, na drugi pa delavstvo. Ali pa proda kmet blago veleposestniku od katerega ga zopet kupi za podvojeno ceno.

«Da bi vsaj še nekoliko let vladala taka mizerija med goriškim kmetom, — mi je rekel neki kraški mesar — človek bi si napravil tako nekoliko imetja». Tako mi je rekel ta trgovec. In kdo so ti trgovci?

Voditelji so, ali zastopniki ali pristaši stranke in razreda kateremu pripadajo naši poslanci. Tudi ti trgovci in veleposestniki zahtevajo od svojih poslancev, da skrbijo za njihove razmere. Ako pa se hoče skrbeti da se zboljšajo razmere trgovcev in veleposestnikov ni treba drugega nego povsješevati bedo med ljudstvom. Komu tedaj služijo naši poslanci: ljudstvu proti veleposestnikom, ali pa veleposestnikom zoper ljudstvo? Iz dosedanjega njihovega dela in iz onega ki ga hočejo vršiti še nadalje, je razvidno, da služijo veleposestnikom proti malemu kmetu, proti delavstvu.

Ampak vse to je dovoljeno njim gorečim prijateljem naroda. Dovoljeno jim je v imenu naroda, da se hlinijo ljudske prijatelje in podpirajo stremljenje meščanskega kapitalizma. Za ljudstvo se gre k ministrom, za ljudstvo se govori v parlamentu in doma na shodih, ampak ko je treba odločnega nastopa, tedaj pozabijo na ljudstvo in se spomnijo da so tudi zastopniki meščanstva, zastopniki veleposestva. Treba je tedaj narediti to, česar je v prid kapitalizmu, v prid veleposestvu.

Podučljiv je slučaj, ki smo ga doživeli prav pred kratkem, o nastopu slovenskih poslancev. Pokazal nam je, da je nemogoče zastopati interese dveh nasprotujočih si razredov. Kdor hoče zastopati koristi bogatašev, ta ne more zastopati koristi revnega ljudstva.

Od sedanjih poslancev nima ljudstvo prav nobenih koristi, pač pa škodo, kajti vse njihovo delovanje je v prid onih ki nas iskoriščajo. Naj nam slovenski poslanci vedno povedo, če bo imelo ljudstvo korist, da se ne zniža davek na sladkorju; da se ne zviša davek na žganju, da se zviša število onih mladeničev, ki bodo plačevali krvni davek in da se vzame ljudstvu še

druge, na tuj razum, ne sme več samo verovati.

Radi tega se ne pclaga toliko važnosti več na izobrazbo spomina kot na *nazorni* pouk, kojega zmisel je ta, da bi se dijak naučil porabljati svoje čute v službi razuma. Najpoprej so se začele v šole uvajati slike; ko se je spoznalo, da slike ne nudijo še dovolj nazornosti, začelo se je zlagati šole s zbirkami. Med učne predmete se je uvedlo početke prirodnih ved; dijak opazuje oziroma sam izvaja lahke poskuse iz fizike ali kemije in se uči tako razumevati prirodne zakone itd. V državah, kjer je naprednejše šolstvo, napredoval je tudi nazorni pouk: v šole se uvaja ročno vežbanje. Tudi pravna vzgoja mora biti v moderni šoli drugačna kot v stari šoli: to je zopet vzgoja k pravni samostojnosti. Sedanji vzgojitelj ne sme vzgajati toliko k ubogljivosti, marveč bolj k vestnosti in ovladanju samega sebe. To je velikanska razlika. Človek, ki je vzgojen v moralški ubogljivosti, ne krađe, ne ropa, ne požiga, ne mori itd. zato, ker so mu pravili, da je to prepovedano, ker se boji kazni v peklju, ker se veseli na plačilo v nebesih; ako bi

nekaj, da bo možno nabaviti vladi nove puške, nove kanone. Za 1000 slovenskih mladeničev se bo povečala letos avstrijska armada. Teh 1000 mladeničev bodo manj-kali narodu, družinam. Mari je vse to v ljudsko korist? Se zvišanjem davka na žganje, bo — imela vlada 39 milijonov več dohodkov. Olajšali se bodo žepiljstva za 39 mil. K. 29 milijonov bi uporabila vlada, da se sanirajo deželne finance. Ako današnji deželni zastopniki ne znajo upravljati deželnega imetja, ako se uporablja deželno imetje v proti ljudske svrhe in ne ostaja nič več za ljudstvo, je treba naložiti ljudstvu za 39 milijonov novega indirektnega davka od katerih se bo morda vrnilo ljudstvu 10 milijonov. To bi bilo ravno tako, kakor, da vkradem beraču desetico in mu dam potem groš miloščine.

In temu pravijo naši poslanci ljudsko delo, delo v prid celokupnega naroda.

Ampak bog varuj, da si upa kdo oporekati delu naših poslancev in naših rodoljubov. Izdajalec naroda postane, kdor se protivi takemu neljudskemu delu. Vse to se vrši zakonitim potom in kdor se protivi zakonom, ta je puntar.

Na drugi strani imamo delodajalce, ki iskoriščajo delavstvo na najodurnejši način. Višajo mu delavni čas in znižajo mu mezdo. Kakor sedaj kmet, je delavec vedno prisiljen prodati svojo delavno moč po tisti ceni, ki mu jo ponudi delodajalec, kajti delavna sila je edino sredstvo, ki ga živi. Pa gorje onemu, ki si upa zahtevati manj ur dela in večjo plačo, gorje onemu, ki bi hotel delavce organizirati, da bi jim bilo tako mogoče nastopiti proti organiziranim delodajalcem. Ta je socialist in socialisti so protinarodni, zato se jim ne sme dati kvartirja ne dela.

Če si hočeš zboljšati položaj postaneš na mah izdajalec naroda. Ne smeš se delavce organizirati sam zase. Narod se sme organizirati proti tujcem, delodajalci ostanejo še vedno narodni če se organizirajo z ital. in nemškimi tovariši proti zahtevam delavstva, ti delavce ne smeš. Delati moraš tako, kakor oni zahtevajo ali pa greš na cesto sprijazniti se intimnejše z bedo. To je pravilo naših delodajalcev.

Na eni strani tedaj veleposestniki in delodajalci in trgovci ki iskoriščajo ljudstvo v imenu naroda in svobode s podporo naših poslancev. Na drugi strani pa delavci in mali kmetje živeči v bedi, brez vsake podpore z večno skrbjo na jutri.

Stranki tedaj, ki ima v svojih vrstah iskoriščevalce ljudstva, smemo opravičeno reči, da je sovražnica naroda in svobode, ker so iskoriščevalci sovražniki ljudstva in svobode. In naši zastopniki so zastopniki naših sovražnikov.

V agitaciji proti tem novodobnim iskoriščevalcem imamo tudi po Goriškem zopet nove žrtve, kakor da jih delavstvo ne šteje še dovelj v svoji zgodovini boja zoper svoje

ne bilo prepovedi, če bi ne bilo tega strahu pred peklom, kdo vé?!

Človek pa, ki je vzgojen k vestnosti in je v resnici vesten, ne potrebuje tujih prepovedi niti zapovedi; on ne dela slabo, za to ker mu tega ne dopušča njegova lastna vest; on ne čaka poročila za dobro dejanje — ker ga najde v lastni notranjosti; njemu se ni treba bati tujih kazni, kajti najhujša kazen za-nj je izguba spoštovanja pred samim seboj.

Ljudje, ki se vzgajajo v tej moralki ubogljivosti, ali kakor se pravi, ljudje, ki se versko-nravno vzgojajo, imajo navado, da hodijo enkrat ali pa večkrat na leto k spovedi. In tu se jih veliko tako-le izpoveduje:

«Lagal sem. obrekoval sem, kradel sem.... zato ker sem se zanašal, da mi to gospod bog odpusti». Jaz vem prav dobro, da polagajo duhovniki in kateheti otrokom v šoli in odraslim v cerkvi na srce, da se ne bi zanašali na božje usmiljenje; toda institucija spovedi sama jih pripelje s psihološki nujnostjo do tega, da se zanašajo. Pri ljudeh, ki so vzgojeni k vestnosti, ni mogoča podobna praksa. Vestnim ljudem lahko zaupate denarni zavod brez strahu

izkoriščevalce. Mladi bojovníki ljudskih pravic občutijo že v prvem nastopu posledice meščanskega sovraštva in meščanjsa. Ampak varajo se gospodje, če mislijo, da se bomo vstrašili žrtev. Še vsaka zmaga je stala delavstvo mnoge dragocene krvi.

Zborujte gospodje po kraških trgih in slepite ljudstvo z ukradeni miloščino. Mi bomo nadeljevali našo pot proti Vam lažnjivim prijateljem a resničnim sovražnikom naroda!

Politični pregled.

Nov socialistični državnozbornski poslanec. Pri ožjih volitvah v državni zbor, ki so se vršile v volilnem okraju Freiwaldden v Šleziji dne 14. t. m. je bil izvoljen socialistični kandidat sodr. Müller, blagajnik železničarske organizacije na Dunaju. Dobil je 4512 glasov, dočim je dobil njegov nasprotnik nemški agrarec Schenkenbach 4238 glasov. Z izvolitvijo sodr. Müllerja se poveča število socialističnih državnozbornskih poslancev na 88.

Pretečeno leto je bil izvoljen v tem volilnem okraju nemški agrarec Kaiser s 4500 glasovi. Takrat so glasovali za Kaiserja tudi krščanski socialci. Po smrti Kaiserja so se vršile nove volitve in sicer dne 8. Julija. Krščanski socialci so postavili svojega kandidata, ki je dobil 1500 glasov, Socialistični in nemški agrarni sta dobila pa vsak po 3400 glasov. Proglašena je bila tedaj ožja volitev med sodr. Müllerjem in Schenkenbachom, ki se je vršila tedaj 14. t. m. Krščanski socialci so razdelili med svoje volilce oglas, podpisan od Luegerja in kneza Lichtensteina, v katerem so jih pozivali, da morajo glasovati vsi za nemškega agrarca proti mednarodnemu socialnemu demokratu. Hoteli so preprečiti na vsak način izvolitev sodr. Müllerja. Toda tamošnje ljudstvo se ni pokorilo pozivu Luegerja in Lichtensteina, ampak prepričano, da bo imelo v socialističnem poslancu boljšega zastopnika svojih interesov nego v agrarnem, je glasovalo za socialnega demokrata.

Zmaga sodr. Müllerja je zbudila veliko razburjenje med meščanskimi krogi, zlasti med agrarci, ki so bili gotovi na zmago svojega kandidata. Toda ljudstvo ne živi več z glavo v vreči. Vidi kaj delajo v parlamentu meščanski in kaj socialistični poslanci in glasovalo je za socialista.

Lepo je videti, kako se začenja zavedati nemško ljudstvo svojih koristi. Kdaj bo razumelo tudi naše ljudstvo, da je njegova resnična zastopnica samo socialna demokracija?

Zboljšanje plač poštanim in železnišarskim uslužbencem. Proračunska komisija je sprejela vladni načrt o zbolj-

da bodo defraudirali, če ne bodo kontrolirani pri vsakem koraku. Vestnim ljudem zaupate lahko vsak urad brez skrbi, da postanejo nepošteni, ako jim ne boste v enomer gledali na prste. Toda vestni ljudje mogoče da ne bodo hodili k spovedi, v cerkev.... Ali naj razlagam, zakaj so cerkvi ljubši ubogljivi kot vestni ljudje? Imamo za to še veliko drugih razlogov.... Toda današnja družba potrebuje vestnih ljudi. Za to mora moderna šola vzgajati vestne ljudi. Žalibog, da zamore v mnogih državah to storiti le v skromni miri. V mnogih državah bi učitelj, ki bi rekel svojim učencem:

«Delajte vedno po svoji vesti; delajte tako, da boste zamogli samih sebe spoštovati; če pa kedaj pogrešite, če komu kako krivico napravite... nobena moč na svetu ne bo zamogla popraviti vaše napake, kot vi sami s težkim, dolгим naporom...» učitelj, ki bi v tem smislu vzgajal svoje učence, ne bi bil dolgo učiteljem, kajti zakrivil bi zločin, da spodkopuje to, čemur se pravi versko-nravna vzgoja.

(Dalje prih.)

šanju plač poštini in želez. uslužbencem. Po tem načrtu bi se zboljšale plače državnih uslužbencev za skupni znesek letnih 18 milijonov kron. Po tem načrtu se znatno zvišajo plače uslužbencem.

To je tedaj zopet nov uspeh resnično povedano, velikega dela socialističnih poslancev v parlamentu in organiziranega delavstva.

Volilna reforma na Ogrskem.

Minister Andrasy je poslal voditeljem raznih strank na Ogrskem osnovni načrt državnozbornske volilne reforme v proučevanje. Volilna reforma je osnovana na podlagi pluralnega sistema tako, da bo imel kdo od enega celo do tri glasove.

Delavci bodo imeli seveda samo en glas.

Za žensko volilno pravico so priredile londonske žene koncem preteklega meseca velike demonstracije. Napravile so po mestu velikanski sprevod katerega se je vdeležilo nad 30 tisoč žen in uprizorile potem pri Haydeparku več shodov.

Edini prijatelji ženske volilne pravice za katero se bori londonsko žensko, so — naravno — socialni demokratje.

Zakon o hišnem davku je predložil finančni minister državnemu zboru. Zakon obsega takorekoč tri kategorije davka. — Hišni najemniški davek, hišni razredni davek na deželi in hišni vrednostni davek za tovarne. Prvega plačujejo pravzaprav najemniki stanovanj in prepričani smo, da če se tudi davek zniža bodo stanovanja ravno tako draga kakor poprej, posebno sedaj, ko stanovanja v mestih ne zadoščajo potrebam razvoja. Zakon bo koristil tedaj samo posestnikom hiš. Koristil bi delavstvu samo tedaj, če bi bil izdelan tako, da bi se povspesilo tudi zidarsko obrt. Zakon znači vsekakor mali napredek, ker je pa stvar zelo važna za one ki niso hišni gospodarji, hočemo v prih. št. potruditi se nekoliko s to stvarjo.

Zvišanje števila novincev. Državni zbor je sprejel vladni predlog o zvišanju števila novincev. 4920 novih novincev so tedaj dovolile meščanske stranke da se oživi toponičarski oddelek pri domobranjih. Za ta vladni predlog so glasovali vsi slovenski poslanci od Gostinčarja pa do Hribarja. — Slovenski poslanci so postali pravcati vladni slugi. Kar vlada reče pa morajo potem oni narediti, pa če ima ljudstvo od tega največ škodo.

Najbolj žalostno pa je, da si nekateri poslanci ala *Štrekelj* izposlujejo pri volilnih mandat za tako protiljudsko delo. — Na shodu pripovedujejo, da bo imelo ljudstvo od tega koristi, ljudstvo ne razume hudobije poslanca pa mu naloži — seve po njegovem predlogu — da glasuje za take vladne protiljudske predloge. *Štrekelj* je povedal na shodu v Slivnem, da bo vlada v odškodnino odpustila od vojaških vaj rezerviste 11 in 12 leta. Prav lepo gospod poslance, pozabiti pa ne smete, da je to ravno toliko, kakor, da bi gospodar zahteval od delavca, ki hoče imeti nedeljski počitek, da mesto osem dela 18 ur na dan in mu potem dovoli nedeljski počitek v odškodnino. 4920 novincev bo služilo vladi 511.680 tednov, število tednov, v katerih bi služili rezervisti znaša pa 181.968. — Ljudstvo je tedaj na zgubi 329.712 tednih. Čas je dragocen. Ampak če rečejo *Štrekelj*, *Gregorini* in *Ribarž* da je to v ljudsko korist, se jim mora vendar verjeti. Socialistični poslanci so glasovali seveda proti temu predlogu, toda koalirani liberalci in klerikalci so zmagali proti ljudstvu.

Zakon o podpori rodbin rezervistov je državna zbornica sprejela v svoji seji dne 14. t. m. S tem zakonom se je res naredilo korak v moderni socialni politiki. Potom tega zakona je takorekoč skoraj zagotovljena ekzistenca družinam rezervistov za časa ko gredo na vaje in oni sami so oproščeni od skrbi za svoje družine.

Tudi o tem zakonu bomo dali obširnejše poročilo.

Podržavljenje severne železnice. Železniški parlamentarni odsek je sprejel enoglasno predlog za podržavljenje severne železnice s dodatkom poslanca Pergelt s katerim se vabi vlado naj potrpi s podržavljenjem dokler se ne uravnajo jezikovne razmere pri najemanju uradnikov češke in nemške narodnosti.

Rumunska vlada je izdala dekret s katerim prepove med vojaštvom dvoboj in ustanovi posebno častno komisijo, ki bo imela nalogo reševati častne prepire med častniki.

Pri volitvah v finski deželni zbor je bilo izvoljenih 76 socialističnih demokratov 53 Starofincev, 30 pristašev svedske stranke, 29 Mladofincev, 8 agrarcev in 4 pristaši krščanske stranke. Socialistični demokratov je tedaj 40 odstotkov.

RAZNO.

Veronauk v šolah v Rimu odpravljen.

Občinski zastop v Rimu je s 54 glasovi proti 3 sklenil, da se v občinskih šolah v Rimu ne sme več podučevati nobenega veronauka. Da je prišlo v Rimu do odprave veronauka iz občinskih šol se imamo zahvaliti splošnemu zakonu veronauka, ki pravi, da se v občinskih šolah ne sme gojiti veronauka ako se izreče zato tudi večina občinskega zastopa. Novi Rim je tedaj napovedal boj staremu Rimu.

Starostno zavarovanje na Angleškem.

Na Angleškem so končno vendarle odobrili zakon starostnega zavarovanja. Zakon sestoji iz malo paragrafov, je kratek in precizen.

Mirovina za vsako osebo znaša 6 K na teden. Ako živi soproj in soproga skupaj, ki imata pravico do podpore, dobita tudi vsak po 6 K. Ako pa živi dotičnik skupno z eno ali več drugih oseb (n. pr. z brati ali sorodniki) ki tudi imajo pravico do mirovine, tedaj dobi vsakdo od teh mesto po 6 po 450 K na teden. Kdor dobi mirovino ne zgubi nobenih državnih pravic, ki jih je imel poprej, kakor n. pr. volilno pravico itd. Pravico do mirovine (penzije) ima kdor je zvršil 70 leto svojega življenja, biti mora 20 let angleški državljan in da živi v tej državi. Nadalje ne sme imeti več nego 12 K na teden drugih dohodkov, kajti drugače zgubi pravico do mirovine.

Od te starostne penzije so izključene osebe, ki dobivajo sirotinsko podporo, radi katere izgube volilno pravico. Nadalje so izključeni oni, ki so še telesno krepki in sposobni za delo pa nočejo delati in oni ki so se odrekli delu katerega vršiti so bili še zmožni prej nego so bili obveščeni na prejemanje mirovine. Končno so izključeni oni, ki so v norišnici in zločinci. — Poslednji so izključeni od mirovine še 10 let po prestali kazni.

Da je ta odredba popolnoma napačna, da celo škodljiva, menda ni treba še posebej govoriti. Star zločince, ki ni navajen dela je naravno, da ako ne bo imel podpore, bo naredil nov zločin, samo, da se bo prehranil.

Rente ni mogoče ne zastaviti ne prodati. Upnik je ne more zapleniti, kajti mora se jo izplačati naravnost dobivatelju rente. Renta se izplačuje vsak teden. V vsakem mestu in večem okraju bodo poslovali upravni lokalni odbori, ki bodo izplačevali mirovino in izvrševali kontrolo. Centralni urad te uredbe ima v rokah delavsko ministrstvo, katero vodi John Burn. Kdor bi se po krivem polastil mirovine bo kaznovan na 6 mesecev prisiljenega dela.

Zakon stopi v veljavo 1. januarja 1909.

Strankin zbor nemške soc. dem. stranke.

Strankin zbor soc. dem. stranke na Nemškem se bo vršil v Norimbergi pričnši z dnem 14. septembra s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo strankinega vodstva: a) Splošno poročilo; b) ženska in mladeniška organizacija; c) blagajna in tisk; d) izobraževalni odsek. 2. Poročilo nadzorništvu; 3. Poročilo o parlamentarnem delovanju, poročila sodrug E. Eichhorn; 4. Praznovanje prvega maja, poročila R. Fischer; 5. Socialna politika; 6. Finančne reforme, poročila P. Singer; 7. Razni predlogi; 8. Volitve strankinega vodstva.

Po tolikih letih bo letos prvič, ko ne bo poročal o parlamentarnem delovanju sodr. Bebel. Je namreč bolan in se mora držati popolnega miru, ki so mu ga prepisali zdravniki.

Moderna občina.

Občinski svet v Marsilji na Italijanskem je sklenil dati 5000 frankov onim delavcem, ki vsled zatvoritve, tovarni strani delodajalcev, so ostali brez dela.

Zahtevajte po vseh kavarnah in gostilnah **Delavski List**

Domače stvari.

Javni ljudski shod prirede italijanski sodrugi v nedeljo dne 19. t. m. v gledišču Fenice ob 11. uri in pol jutraj.

DNEVNI RED: Protest proti vladnemu nasilstvu in za koalicijsko pravico.

Delavci pridite vsi.

Protestni shod tržaških železničarjev

se je vršil v sredo dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Delavskega doma I. nad. Velika dvorana je bila napolnjena kakor še nikdar ne tako in sicer kljub temu, da se je otvorilo tudi čitalnico društva „Circolo di studi sociali“ s katero se navadno poveča dvorano ob prilikah velikih shodov. Bila je to pač impozantna masa slovenskega delavstva v Trstu, ki je protestiralo zoper protidelavsko proti ljudsko politiko slovenskih narodnih državnozbornskih poslancev.

Prvi je govoril zastopnik centrale avstrijskih železničarjev sodr. Dušek v nemškem jeziku. Za njim je pa govoril v slov. jeziku sodr. J. Kopač.

Govornik je v kratkih potezah najprej očrtal zgodovino bojev, ki so jih bili železničarji v zboljšanje svojih gmotnih razmer. Železničarji smejo biti pač ponosni na svojo solidarnost in na svojo organizacijo potom katere so dosegli dosedaj nemalo uspehov. Zadnje gibanje državnih železničarjev pa naj nam bo v spodbujajo za nadaljno delo, kajti tistikrat se je pokazalo zopet enkrat, kaj zamore solidarnost in organizacija delavstva. Toda razmere železničarjev so še vedno slabe. Vsakemu zboljšanju delavskih plač in razmer odgovori meščanstvo s zvišanjem cen na živila in vlada posega ljudstvu v žep z novimi davki vedno globlje in zahteva od njega novih žrtev v prid protiljudske militarističnega moloha. Pri tem ima vlada na svoji strani vse meščanske liberalne in klerikalne poslance. Med temi so seveda tudi slov. narodni poslanci in med katerimi je tudi takih, ki se imajo zahvaliti socialističnemu delavstvu, posebno železničarjem, da so bili izvoljeni.

Radi neznosnih razmer železničarjev, je predlagal poslanec sodr. Ellenbogen, da se zviša železničarjem plače za 20 milijonov kron. Slovenski narodni poslanci, ki so na volilnih shodih obljubljali delavstvu zlate gradove, so glasovali vsi, kar jih je bilo navzočih proti temu predlogu, ki je imel namen zboljšati razmere železničarjev. — Med temi poslanci so bili vsi klerikalni, in del liberalnih. Tudi goriški drž. poslanec *Štrekelj* je glasoval proti temu predlogu (sramota) čeravno se ima zahvaliti socialističnemu delavstvu, da sedi sedaj v parlamentu. Tudi kadar so predlagali socialni demokratje naj se zviša plače poštini uslužbencem za 47 milijonov kron, so naši narodno liberalni in klerikalni poslanci glasovali proti. Še vsem nam je v živem spominu, kako je dr. *Ribarž* stokal v narodnem domu o slabih razmerah železničarjev in poštini uslužbencev. V trenutku pa, ko je imel priložnost pokazati svoje prijateljstvo in ljubezen do delavstva, ko se je šlo za glasovati za omenjena dva predloga, ga ni bilo v parlamentu. Imel je „nujne“ opravke drugod. — Ti ljudje imajo vedno nujne opravke, kadar je priložnost, da bi pripomogli koristiti delavstvu. Slovenski narodni poslanci so postali sužnji proti delavski avstrijske vlade. Edino socialistični poslanci so znali zastopati interese delavstva in delati v njihovo korist, ali proti našim poslanecem je stala nasproti vlada v mednarodni družbi vseh meščanskih poslancev. Vsi so se združili proti delavstvu. Kaj imo pričakovati še od naših narodnih poslancev?

Na shodih so polni obljub in ljubezni, za hrbotom delavstva vzgajajo krumirje in na Dunaju delajo zapreke delavskim zastopnikom. Proti taki delavski politiki narodnjaških poslancev, mora nastopiti delavstvo najodločneje. Kar je na Slovenskem poštenega in ljudskega, mora napovedati brezobziren boj proti dosedanjim protidelavskim zastopnikom. — Železničarji vedo sedaj zopet enkrat, kdo so njihovi prijatelji in kdo zatiralci, zato bodi vsak na svojem mestu vedno pripravljen na boj proti svojim sovražnikom.

Koje govoril še o drugem proti ljudskem postopanju narodnih poslancev, in se spomnil žrtev vladnega zatiranja zlasti sodr. Pase-ta, ki je bil discipliniran, ker se je bojeval za delavske interese, se je spomnil tudi izvolitve novega soc. poslanca sodr. Müllerja, blagajnika centrale železničarjev. Navzoči so odgovorili na to notico z navdušenim ploskanjem.

Končno je shod izrekel solidarnost delovanjem soc. dem. poslancev in pozval naj vedno vstrajajo in boju za delavske interese. — Nato je pozval sodr. Kopač navzoče naj se vdeležijo v velikem številu shoda ki se vrši v nedeljo 19. t. m. v gledišču Fenice v protest zoper vladni terorizem in za koalicijsko pravico.

Po govoru drugih delavcev, so se zborovali mirno razšli prepričani da izidejo v družbi drugega delavstva, zmagnujoči boja, ki ga bodo pričeli na vsej črti proti sovražnikom ljudstva.

Shod uslužbencev c. k. glavnih skladišč. Tudi dvorana v prvem nadstropju Delavskega doma je bila natlačena ljudmi rečemo — skoraj izključno slovenskega delavstva, ki je uslužbeno pri c. k. glavnih skladiščih.

Predsednik sodr. *Norak* je poročal pridobitvah uslužbencev c. k. glavnih skladišč. Takih pridobitev pa še niso doležne nekatere kategorije delavstva v glavnih skladiščih in sicer take kategorije, ki še niso organizirane.

Stalni delavci morajo še pridobiti zavarovanje za onemoglost in starost. — Mnogo je drugih stvari, katerih pomankanje naše delavstvo globoko občuti. Treba je pričeti zopet delati, da se pridobijo še vse kar manjka. V to svrhu predlagamo izvolitev posebnega odbora, ki naj poudari razmere del in delo organizacije.

Po daljšem razpravljanju se izvolil odbor katerega sestavljajo zastopniki vseh strokov delavstva v glavnih skladiščih.

Vseslovanski kongres se imenuje komedija, ki se vrši v Pragi. Zastopniki nekaterih propalih ali na robu propadajočih strank so se sešili v Pragi in tam govorijo v imenu slovanstva in enakih nepotijah, za kar jim ni dal nihče mandata. Pijó in jedó in gregorinijo v imenu vseslovanstva. Gospodom verjamemo, da je dobro jesti in piti in se zabavati zelo prijetno vseslovansko in rodoljubno delo. — Sklenili so tudi ustanoviti vseslovanski banko in govorili so o bojih ki jih bijejo slovani proti tujim narodom. O boju in vzrokih boja med rusini in poljaki, med poljaki in rusi med srbi in hrvati seveda niso govorili. Kaj pa vendar briga Ribarž in Gaberšček če poljski šlahčič zatira delavca rusina. Kongres (recte komedija) ima to značilnost, da razpravlja o stvareh, ki širše slovansko ljudstvo prav nič ne briga. Banke ne koristijo delavstvu če tudi so vseslovanske in rodoljubne.

Vsekmečki shod se bo vršil v nedeljo 19. t. m. v Štanjelu. Najbrž bo to drugi del klobasarij, s katerimi so slepi ljudstvo goriški poslanci v Slivnem. Nočem prerokovati, govorili bomo po shodu in objavili tudi članek odličnega kmeta o razmerah goriškega kmetijstva.

Od sv. Ivana smo dobili sledeči dopis, ki ga objavimo dobesedno, kajti in njega razvidimo kako nemoteno delajo klerikalci ob popolni apatiji tamošnjih liberalcev (?)

«Kakor znamenja kažejo, gre pri nas s klerikalizmom naprej prav rapidno. Očividno je, da se „črni ljudje“ boje za svoje in svojih naslednikov bodočnost in se radi tega trudijo na vse moči, da bi našli tla za svoje neljudske namene. Pri nas so jih našli in podali so se s vso vnuemo — to jim je treba priznati — na delo. In delajo v cerkvi in zunaj cerkve. V cerkvi grmiz prižnice in prorokujejo lahkovernim in pobožnim ženicam velike nesreče, ki prete njihovem močem in sinom strani brezvercev socialistov. Zunaj cerkve pa vabijo svoje mladeniče v „izobtaževalna društva“ in jih svare pred pohujšanjem, ki jim pret strani brezvercev. Seveda, če bi se ljudstvo „pohujšalo“, bi začelo samo misliti in njim bi odzvonilo. Zato pa prav pridno skrbijo da bi se ljudstvo ne „pohujšalo“ in da ostane neumno, ker imajo od tega dobiček in prijetno življenje. Kadar se naveličajo pohajati doma, pa angažirajo kako božjo pot na katerih se prav prijetno zabavajo na stroške ubogih peric, katere si z velikim trdom in občudovanja vredno potrpežljivostjo zaslužijo par krajcarjev na dan. Pa še po hišah nabirajo denar, za katerega se je trudil ubogi delavec, da preživi sebe in družino. S tem nabranim denarjem pa goste svoje znanke Moškerce in Trseglavce ki jim pomagajo pri njihovem peklenskem delu.

«Rodoljubi» in «narodnjaki» pa jim tudi pomagajo s svojo zgodovinsko apatijo. Zadnja št. „Zarje“ je polna notic tličočih sv. Ivana oziroma napadov na sv. ivanske „liberalce“. Toda vse to naj jih ne zbudi iz spanja. Oni se ne dajo motiti pri mi polnega vina in pri kvartanju v svoji

trdnjavi v „Narodnem domu“. Za klerikalno nevarnost se zmenijo kakor za lanski sneg in mirno gledajo kako se ljudstvo izkorišča in poneumnuje.

Tako skrbe „narodnjaki“ za duševni razvoj svojega naroda, ubogega slovenskega ljudstva.

Vse izgleda tako, kakor da bi mogel pasti sv. Ivan popolnoma v past klerikalizma, ako ne bo ljudstvo kmalu razumelo kje je njegova resnična rešitev. Da ostane ljudstvo neumno, imajo farji samo dobiček, narodnjaki so pa preleni, da bi preprečili to poneumnevanje in se prav nič ne bri- gajo.

Vsekakor upamo, da se bo ljudstvo kmalu izpametovalo in bo tedaj kmalu pošteno obračunalo s „klerikalizmom“ in narodnjastvom ki tako pridno skrbite za blagor in izobrazbo našega ljudstva.

(Op. ur. Da ima naš cenjeni dopisnik prav ko kritizira brezbriznost onih, ki so imeli dosedaj v rokah moč preprečiti klerikalizem v okolici, tega menda ni treba še posebej povdarjati vendar upamo, da je naš dopisnik prepesimističen in da se bo dalo z napetim delom vendar preprečiti, da bi se urinilo k nam to, kar je na Kranjskem).

„Nova Doba“, glasilo slov. gosp. stranke, ki je izhajala v Ljubljani po enkrat ne teden, je prenehala izhajati. Bila je to „Nova doba“ ki je zagovarjala staro dobo. Zato je tudi umrla. „Nova Doba“ pravi, da bo v jeseni zopet začela izhajati v manjši obliki. Ampak če ima priti s starimi idejami, je veliko boljše, da ne pride angel odvaliti kamena od njenega groba.

Okrajna bolniška blagajna v Trstu. Štev. bolnikov ostalo od XXVII. tedna (od 28. junija do 4. julija) je 1345. Novih bolnikov, ki dobivajo subvencije v XXVIII. tednu t. j. od 5. julija do 11. julija je 700. Število odpadlih bolnikov v poslednjem tednu je 690. Odpadlo je tedaj 8810 dnij subvencije. Bolnikov, ki uživajo subvencijo ostane v blagajni še 1355 od katerih zdravijo specialisti 339 bolnikov in sicer 113 radi spolnih in kožnih bolezni 126 bolnikov je pa v bolnišnici.

Od 1. januarja pa do 11. julija je bilo naznanjenih 17.235 novih bolnikov, odpadlo jih je pa 17062 t. j. 235,164 dni bolezni.

Blagajni naznanjenih porodov je bilo v pretečenem tednu 11 in 10 članov je umrlo.

Od prvega januarja pa do 11. julija šteje bolniška blagajna 286 porodov in 227 slučajev smrti.

Porodnih, bolniških podpor in podpor v slučaju smrti se je izplačalo v pretečenem tednu 18,132.70 K.

Od prvega januarja pa do 11. julija se plačalo 521,308.92 K podpor.

Stanje članov je sledeče: Ob zaključku XXVII. tedna je imela blagajna 39,099 članov. V XXVIII. tednu je pristopilo 1924 novih članov. Izstopilo jih je 1718. Ostane jih ob zaključku XXVIII. tedna tedaj 39,305 članov.

Cenjene naročnike, ki še niso ponovili naročnine za III. četrtletje prosimo, da store to v najkrajšem času, ako nočejo, da se jim list ustavi.

DOPISI.

GORIŠKO.

Nabrežina. Narodni v besedi in podobi. Po širni Sloveniji je znana naša, ob bregu jadranskega, nekdanjega slovanskega morja, nahajajoča se nabrežinska vas, kot prava trdnjava, ki zna z igrano lahkoto odbijati naval tujstva.

Nabrežinci veljajo po širni Kranjski, kot pravi boritelj narodne prosvete, da še celo znani so vsled njihovega narodnega nazivoponosa po deželah in državah sedanjega balkana.

Pri raznih slavnostih so bili nabrežinci vselej zastopani, šopke rožice se jim je pri slavnostnih sprevodih metalo iz oken na glave, tako, da so v slavo ovenčani se vrnili v trdnjavo slovanstva. Primorani smo sicer priznavati, da imamo par možakov, katere se pa lahko na prstih ene roke sešteje, ki se lahko ponašajo na svoje rigorozno narodno naziranje. Ali naj- lepše jabolko je v sredi gnjilo, najlepši vol ima jetra ikraste. Tako je tudi pri nas.

Ob navdušenju se ustanavlja društva; nabrežinski narodnjaki prihajajo kar trumoma v mlado društvo, ali bolje rečeno, v zopet oživljeno društvo; po par mesecih se pa zopet povrne običajna mlačnost in narodni ponos se uleže in spi spanje pravičnega. V mislih imamo naše „pevsko društvo“.

Meseca avgusta lanskega leta se je sklical na odločno željo nekaterih občinskih prvakov, občni zbor pevskega društva, katerega sploh v tistem času prav za prav ni bilo.

Občni zbor je pripomogel do tega, da se je zopet pevsko društvo iz spanja prebudilo in oživelo. Pevske vaje so bile od začetka kaj dobro obiskane, tako, da je bilo dovolj upanja, da se bo končno to društvo „na obroke“ vendar vzdrževalo nad vaško animoznostjo. Kot društveniki so se vpisale osebe pripadajoče vsem strankam. Bilo je vnetih socialistov, požrtvovalnih narodnjakov in petoliznikov klerikalne zgage.

Tukajšni g. učitelj Macarol, ki je prevzel nalogo pevovodje, se je trudil z učenjem. Največ je učil narodne slovanske pesmice. Ali žalibog pri vsaki vaji je manjkalo večje število pevcev. Na zopetni poziv pevskega vodje so zopet začeli udje zahajati k pevskim vajam, tako da s trudom pevskega vodje, se je zbor naučil večje število narodnih težjih in domačih pesmic. To je trajalo do letošnjega pustnega časa. Naše pevce je najbrž letošnji pust preveč pobodel in glej, na mesece ni bilo pevskih vaj, ves narodni ponos Nabrežine je zlezel zopet v koš, vse navdušenje je zopet upadlo, in društvo ima na pročelju hiše gosp. Caharije le tablo falirane firme, kot znamenje narodnjaške mlačnosti. K temu karanja vrednemu vedenju društvenikov, so največ pripomogli starejši pevci, kateri niso sploh nikdar zahajali k pevskim vajam, to videč mlajši pevci, so postali mlačni in niso se več redno hoteli udeleževati vaj. Na mestu bi bilo pač, da bi starejši pevci bodrili mladino z njihovo navzočnostjo. Ali tega ni bilo in to je glavna rakrana katera razjeda nabrežinski narodni nazivoponos.

V občinskem odboru se nahaja le po številce odbornikov starešinov, ali dosti je izvoljenih in jako malo poklicanih, glavno besedo ima nekdo drugi, kateri sploh ne spada ali vsaj ne bi smel spadati v ta krog. Z občinsko lastjo se igra nekdo drugi kateri izkorišča občino na vse pretege, koliko seji se je že sklicalo v to svrhu, ali odločni rezultat ni bil nikdar sklenjen. Sejal se je v občinski dvorani, a žel je vendar nekdo drugi, kateremu bi nabrežinsko rodoljubstvo moralo že kedaj narediti „Lauf-Pasuš“.

Zakaj se ni to že zdavnej storilo, je vzrok, zopet pomanjkanje narodnega ponosa in dolžne odločnosti. Občinski odbor ima sploh le par starešinov, kateri bi radi odločno postopali proti nikdar sitemu zmaju, ali ker je večina na strani zastarelega sistema, pobija ta večina za občino koristne predloge treznejših starešinov, ki so pa v manjšini.

Med odborniki slovenskih naprednjakov in slovenskih rodoljubov sedi vrstica zagriženih italjanskih narodnih šovinistov kateri so bili lanskega leta v občinski zastop narodne Nabrežine izvoljeni. Med temi se nahaja znani iredentar, sovražnik slovanstva, sovražnik delavstva in socialne demokracije šjor Favetti, nadalje Boschetti Tomaž, in Spessot I. kateri sploh ne morejo že po njih naziranju zastopati slovensko Nabrežino in narodne svetinje. Pripetilo se je pa že dostikrat da so nekateri omenjeni laški nabrežinski odborniki kar javno pokazali njih „čisto“ mišljenje s tem, da so se slovenski narod žalujočih besed posluževali, še predno so bili v starešinstvo izvoljeni.

Radovedni smo toraj ako bodo nam socialistom pristni nabrežinski narodnjaki kaj zamerili za to apostrofiranje katerega zaslužijo kot bolnik zdravila. Ali ni bolj častno za Nabrežino da se nahajajo slovinci socialisti v pevskega društva, kakor iredentovci v občinskem zastopu? Mi mislimo da! akoravno se je neka družba precej grobo izrazila zavoljo tega ker so nekateri udje pevskega društva socialističnega mišljenja.

Radovedni smo ako je naš gosp. župan tudi tega mnenja, mislimo da ne, ker on bode znal vendar petje in godbo kot mednarodno stvar upoštevati.

Popolnoma znano nam je tudi, da je gosp. župan poslal tukajšni občinski godbi nekak poziv, naj bi kot narodna godba, svirala samo slovenske komade.

Vprašamo toraj ako se s tem pozivom sprijaznili tudi starešini ital. narodnosti in podpisali ta poziv v odobravanje.

Mi kot nepristranski socialisti upamo, da se bodo razmere v tukajšni občini pri prihodnjih občinskih volitvah v toliko spremenile, da bode tudi robotujoč oddelek slovenskega proletarijata prišel v poštev in videli bode, vsaj kar je pravih naprednjakov, da se bomo popolnoma zglasali glede procvita industrije in zboljšanja sedanjih razmer v Nabrežini, zato smo Vam mi porok.

To je sličica Nabrežine v besedi in podobi.

Veritas.

Miren. Delavsko izobraževalno in pravovarstveno društvo v Mirnu ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo dne 19. t. m. ob 1 uri in pol popoldne v prostorih gostilne Ivana Beltram. Na zborovanje imajo vstop samo povabljeni člani društva, katere prosimo, da se udeležijo tega ustanovnega občnega zbora v velikem številu.

Katoliško misleči učitelji so imeli v Mirnu svoj roditeljski sestanek, katerega se je udeležilo kakih 6 klerikalnih učiteljev, ki se klatijo po goriški okolici in podučejuje stariše kako naj vzgajajo otroke, da ostanejo neumni. Med tem pa ne pozabijo seveda blatiti svobodomiselnih učiteljev in ščuvati ljudstvo proti njim. Pri nas imajo take komedije še veliko vspeha — do kedaj?

ISTRA.

Pulj. Družini so dr. Jelčiča, ki je — kakor smo poročali — nastopil pred tednom tritedensko kazeno radi njegovega nastopa proti vladi na shodu za slovanske šole v Istri, ki se je vršil v Pulju, so prispevali sledeči sodrugi:

Miklavčič 1'— K, Furlan 1'—, N. N. 1'—, Škabar 1'—, N. N. —'20, Puzikar 1'—, Schober —'90, Ferfolija —'60, Bacchetti T. 2'—, Legiša —'50, Masten —'60, Martič 1'—, Miljavec 1'—, Masten —'40, Zidaric 1'—, Gambaro 1'—, Stranjar 1'—, Losci 1'—, Reich Erminija 1'—, Kotar 1'—, Sedmak —'80, Paulič —'60, Perdes 1'—, NN. —'40, Pevel —'10, Bikič —'10, Pakoje —'10, Uirša —'12, Zlobec 3'—, Kermolj A. 1'—, Kraingher —'60, Blažina —'70, Stefanutti J. —'40, Bernic 1'—, Platjer —'20, Feresini —'40, Rignatton —'50, Grego R. —'50, Simunov —'20, Biasol —'30, Savec 1'—, Mahor —'30, Kretič 1'—, Skupaj kron 33'22.

Lepo so pokazali puljski sodrugi solidarnost napram preganjanemu dr. Jelčiču. Še se ga spominjajte in še prispevajte v prid njegove družine.

Delavsko gibanje.

Zidarji pozor! Trg v Pulju je vsled gibanja zidarjev zaprt. Noben zidar naj tedaj ne išče dela v Pulju.

Tudi trg v Splitu ostane zidarjem še vedno zaprt, kajti stavka zidarjev nadaljuje še vedno.

Klesarjem. Vodstvo podružnice klesarjev v Pulju je sklenilo bojkotirati delavnico Madriz. Noben klesar tedaj naj ne sprejme dela v tej delavnici!

Klesarji v Reki nameravajo tudi prirediti gibanje v zboljšanje dosedanjih razmer. Trg je tedaj zaprt. Noben klesar naj ne išče dela v Reki.

Stavkujočim zidarjem v Splitu so darovali dosedaj: Delavci ladijedelnice Danubius v Reki kron 75'70, D. Valeri 2'—, Pavel Paljaga —'60. Skupaj K 78'30.

Društvene stvari.

Podružnica Ljudskega odra v Škorklji priredi v petek (danes) dne 17. t. m. predavanje. Predaval bo sodrug I. Regent o predmetu „Kako je nastalo delavsko vprašanje“. Sodruga, prijatelje in delavce sploh vabimo, da se udeležijo tega predavanja v velikem številu. Predavanje prične ob 8 uri zvečer; vrši se v prostorih podružnice ul. Commerciale št. 16.

Skupina mehanikarjev naznanja svojim članom, da priredi v svrhu izobrazbe, izlet v izvirke brojence (Aurisia) in sicer v nedeljo dne 26. t. m. Člani, ki žele udeležiti se tega izleta, naj naznanijo vodstvu skupin, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Skupina pomorskih natakarev, in kuharjev naznanja, da se

vrši v nedeljo dne 19. t. m. v veliki dvorani Del. doma II. nad. zborovanje vseh podružnic skupine.

Skupina lesnih delavcev opozarja vse člane, ki so zaostali s plačevanjem članarine, da poravnajo v najkrajšem času, ako nočejo zgubiti vseh društvenih pravic.

Društvo Ljudski oder v Trstu pozivlja vse zaostale člane, da poravnajo članarino, sicer ne bodo imeli več pravice posluževati se knjižnice in čitalnice. Člane pa ki obdrže knjige doma delj časa nego določa knjižnični red, naproša gori omenjeno društvo, da naznanijo to pravočasno knjižničarju.

Zveza pekovskih delavcev vabi vse pekovske uslužbenca na javno zborovanje, ki bode v četrtek dne 23. t. m. ob 10. uri zjutraj v dvorani Delavskega doma I. nad. Dnevni red: 1.) Pregled nadomestnega počitka; 2.) Nova združna pekarna in organizacija; 3.) Raznoterost.

Ker je dnevni red zelo važen, je pričakovati obile vdeležbe.

Organizacija sodarjev priredi v nedeljo dne 19. t. m. ob 3. uri popoldne na vrtu gostilne Gombač (prej Bivio) pri Sv. Ivanu nasproti tovarne olja, veliko vrtno vdeležbo s petjem, godbo, tamburicami, tombolo, šaljivo pošto in plesom. Med dobitki je tudi en janček, kapun, dežnik itd. Vrt bo krasno razsvetljen in okinčan. Sodarje in sodruga vabimo, da se vdeležijo te delavske veselice v velikem številu.

POSLOVNIK

podpornega sklada društvenikov tržaških delavskih zadrug

(sprejet na izrednem občnem zboru 13. junija 1908.)

Čl. 1. Sredstva: Sredstva podpornega sklada so:

a.) Po pravilih določeni odstotki od čistega dobička zadrug;

b.) izredni in drugi prispevki in doneski.

Čl. 2. Uprava in svrha: Upravo podpornega sklada ima vodstvo zadrug. Uporablja se ga samo v podpiranje članov zadruga in njihovih dedičev v smislu navedenem v tem poslovniku.

Čl. 3. Visokost podpor: Podpore se dajo, — ako so sredstva na razpolago — povprečno po svoti nakupljenega blaga v poslednjem združnem letu.

Na rednem občnem zboru predlaga vodstvo odstotke podpor, ki se dajo na podlagi nakupljenega blaga (1%, 1½% itd.) in kolika sme biti največja svota podpore.

Do dneva občnega zbora se deli podpore v smislu sklepa preteklega združnega leta.

Čl. 4. Pravica do podpore: Imajo pravico do podpore:

a.) člani zadrug in sicer po preteku dveh tednov bolezni in največ 12 tednov v enem združnem letu.

b.) dediči (vdove in sirote) članov zadrug in sicer 18 tednov samo za enkrat.

Čl. 5. Trajanje podpore: V eni združni dobi (od 1. julija do 30. junija) se sme dovoliti vsakemu članu podporo skupaj največ dvanajst tednov. Nove podpore se dajo v novi združni dobi (ako je član nadaljeval nakupovati v zadrugi) in sicer tudi tedaj, če je bolezen ena in ista.

Dediči imajo pravico do osemnajst tedenske podpore, ne ozirajoč se je li umrl član podporo žviljal ali ne.

Čl. 6. Dokaz bolezni ali smrti: Da je član bolan se mora izkazati s spričevalom bolniške blagajne (ali te odgovarjajočega društva) odnosno spričevalo zavoda zavarovalnice zoper nezgode ali, v slučaju, da teh ni, kako drugo opravičeno spričevalo ali izkaz.

Dediči morajo izkazati smrt s spričevalom smrti.

Čl. 7. Rok vprašanja podpor: Prašati se sme podporo do preteka treh mesecev po ozdravljenju, dediči pa v teku treh mesecev po smrti člana.

Po preteku tega roka, se ne dovoli več nobenih podpor.

Čl. 8. Slučaji nezgode: Član, ki ga je zadela nezgoda, ki dobiva podporo od bolniške blagajne ali od zavarovalnice zoper nezgode, ima pravico do maksimalne podpore 12 tednov, ako dokaže, da ni zmožen za delo. Podpore ni mogoče ponoviti (izvzemši slučaj nove bolezni ali nezgode) v nadaljnjih združnih letih, tudi tedaj ne če zavarovalnica zoper nezgode nadaljuje dajati članu podporo.

Čl. 9. Kakovost podpor: Podpor se ne da nikdar v denarju marveč v blagu, ki se ga dvigne v združnih skladiščih potom bonov, ki jih izroči vodstvo.

Čl. 10. Prodaja ali darovanje bonov. Bone se ne sme prodati ali darovati drugim osebam. Ako se to dokaže, zgubi dotični član tekočo podporo in pravico do vsake druge podpore.

Čl. 11. Veljavnost poslovnika: Ta poslovnik stopi v veljavo takoj, ko ga odobri vodstvo in nadzorništvo zadruga.

Na prihodnjem občnem zboru se ga predloži v odobrenje in se ga bo smelo spremeniti ali popraviti samo potom nadaljnjih občnih zborov.

V Trstu, dne 22. maja 1908.

J. Pitz, predsednik. C. Moravia, tajnik.

Nadzorništvo:

N. Petronio, preds. V. Augustincich, tajnik.

Izdajatelj in odgovorni urednik VINKO KERMOLJ.
Tiska. TISKARNA MODERNA M. Susmel & Comp.
ulica della Zonta 8.

„Delavski List“

se prodaja:

V Pulju: v tobakarnah ZADNIK, ulica Promontore; BLAKA, ulica Giovia; Zanon, Campo Marzo; CAMUFO, ulica lircolazione del Arsenale; BENUSSI, ulica Sisiano; PETAROS, Corso Francesco Giuseppe I.

V Gorici: v tobakarnah: SCHWARZ, ul. delle Scuole, KREBEL, ul. Rabata in BAIT, ul. Camposanto. IVAN HOVANSKI ul. Corno 22.

V Podgori: v tobakarnah SKOČIR ANE in PREGARC JEREE.

Vrtojba: FABIAN FRAN. tob.

Nabrežina: v delavskih konsumnih zadugah.

Jesenice: Marija NOVAK, Gostilna pri Masarju.

Gabrovica: FURLAN BENEDIKT tob.

Nadalje, se prodaja v TRSTU, in v okolici v vseh važnejših tobakarnah.

KNJIGOVEZNICA PIPPAN & BORTUZZO

ulica Valdirivo štev. 19,

II. nad.

Izdeluje najfinejša in tržna dela po zelo nizki ceni.

TISKARNA MODERNA

M. SUSMEL & C. o

Trst, ul. della Zonta 8

Telefon številka 16-80.

Izdela vsako navadno in najfinejše delo hitro in točno.

Zadruga lesnih delavcev izdeluje

pohištva, izložbe prodajaln, kakor vsa druga lesna dela.

Delavnica: Trst - Ulica Ferriera št. 3 - Trst.

Gostilna „Alla Lealtà“

ANTON SAITZ

ulica delle Acque

Vina najfinejša, domača kuhinja

Družinske zabave.

Fran Cantoni

Trst

ul. Barriera vecchia št. 23

Velika zbirka
manufakturnega
tkanega blaga in
drugih potrebščin.

CENE ZMERNE

Tovarna testnine z jajci
Ernesto A. Vodopivec

Trst, ul. Farneto št. 13.

Odlikovani elektro fotografski atelje
za moderno slikanje

A. JERKIĆ

Via delle Poste 10

se priporoča v izdelovanje vseh v foto-
grafsko stroko spadajočih del. — Cene
zmerne. — Slikanje se vrši pri čarobni
električni razsvetljavi do 7 ure zvečer.

Fran Manià TRST

ulica Machiavelli štev. 8.

Skladišče oglja, premoga in drv.

Pošiljanje na dom na vsako stran mesta.

ANTON CECH

TRST - Ulica Fonderia št. 12.

Zaloga najboljših dalmatinskih in istrskih vin
Marsale, Vermuth, i. t. d.

Gostilna „Casa del Popolo“

(Zadružna delavska gostilna)

Trst, ul. S. Lazzaro in ul. S. Catterina

Domača kuhinja vedno dobro preskrbljena.

Cene zmerne.

Shajališče zunanjih sodrugov.

Slovani! — Podpirajte edino — Slovani!

Slovansko knjigarno in papirnico

Josipa Gorenjca, Trst, ul. Valdirivo 40

= Edina tovarna pohištva v Trstu =

ul. della Tesa št. 46.

ALEXANDER LEVI MINZI

Zaloga. Piazza Rosario št. 1.

Cene zmerne.

KAVARNA UNIONE

= TRST =

Ulica Caserma

= in ulica =

Torre Bianca.

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij

in časnikov v vseh jezikih.

Mesesnel Antonio
priporoča svojo

GOSTILNO

— za —
rojansko cerkvijo.

VINA IZVRSTNA.

Mrzla in gorka jedila vedno na zasploago.

Postrežba točna.

Cene zmerne.

Skladišče

ameriških mrežic in aparatov
za električno in plinovo luč

E. WÖFLER - TRST

ulica delle Acque št. 20.

FRATELLI PAGANI

TRST. Ulica Acquedotto št. 6.

Velika zbirka igrač, okraskov, parfu-
marij, mila, ovratnikov, zapestnikov,
kravat, i. t. d.

Urad:
ulica VINCENZO
BELLINI št. 13
(blizu cerkve Sv. Antona
novega)

Telefon št. 1402-1403

Novo pogrebno društvo

Na razpolago ima nove in bogate pogrebne vozove.

VELIKA ZBIRKA SVEČ

Prodaja na drobno in debelo.

Vsako pogrebno naročilo izvrši točno. Cene zmerne.
VODSTO.